

## Informacje podstawowe

|                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nazwa przedmiotu                                             | Metafizyka                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Prowadzący                                                   | Ks. prof. dr hab. Jarosław Babiński                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Wydział                                                      | Wydział Teologiczny                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Kierunek                                                     | Teologia ogólna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Poziom studiów                                               | Jednolite studia magisterskie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Profil studiów                                               | ogólnoakademicki                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Forma studiów                                                | stacjonarne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Moduł specjalnościowy                                        | Teologia ogólna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się | nauki teologiczne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Obowiązuje od roku akademickiego                             | 2025/2026                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Rok studiów                                                  | 1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Semestr                                                      | 1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Język wykładowy                                              | polski                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Status przedmiotu<br>(obowiązkowy, do wyboru)                | obligatoryjne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (symbole)    | TMA_W02; TMA_W12; TMA_W13; TMA_U25                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Rodzaj zajęć (wybór z listy*)                                | wykład kierunkowy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Liczba godzin                                                | 30                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Liczba ECTS                                                  | 3                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Wymagania wstępne                                            | Wiedza humanistyczna na poziomie szkoły średniej                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Opis i cele przedmiotu                                       | <p>Celem zajęć jest zapoznanie się z najbardziej nośnymi interpretacjami rzeczywistości (monistyczną, dualistyczną, pluralistyczną i realistyczną), które pojawiły się w dziejach filozofii i legły u podstaw uformowania się różnych koncepcji metafizyk.</p> <p>Ma wprowadzić studenta w sam proces rozumiejącego poznania świata, jakiego dostarcza metafizyka. Poznanie to dokonuje się, poprzez wyodrębnianie transcendentálnych właściwości bytów, by potem przejść do kwestii jego struktury, a następnie fakt uprzączynowanego i analogicznego sposobu bytowania rzeczy, który stanowią podstawę sformułowania teorii poznania przączynowego i analogicznego.</p> |

## Treści programowe

|                   |               |
|-------------------|---------------|
| Temat/blok zajęć: | Liczba godzin |
|-------------------|---------------|

|                                                                                                          |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Nazwy stosowane i definicja metafizyki. Miejsce metafizyki w kontekście ludzkiego poznania            | 2  |
| 2. Miejsce metafizyki w kontekście nauki i filozofii oraz jej cel.                                       | 2  |
| 3. Przedmiot metafizyki. Tworzenie pojęcia bytu na podstawie uogólnienia danych doświadczenia zmysłowego | 2  |
| 4. Przydatność abstrakcji w procesie wyodrębniania przedmiotu metafizyki.                                | 2  |
| 5. Separacja jako właściwy proces formowania pojęcia bytu - etapy, omówienie.                            | 2  |
| 6. Co to znaczy być bytem - podstawowe rodzaje bytów, przykłady.                                         | 2  |
| 7. Transcendentalia, transcendecja i transcendentalność.                                                 | 2  |
| 8. Rzecz i zasada tożsamości                                                                             | 2  |
| 9. Czym jest Transcendentalne "jedno" i rodzaje jedności                                                 | 2  |
| 10. Odrębność transcendentalną własnością bytu. Prawda - rodzaje prawdy transcendentalnej.               | 2  |
| 11. Dobro metafizyczne. Byt a zło - fakt i natura zła. Filozoficzno-systemowe uwarunkowani               | 2  |
| 12. Piękno jako transcendentalna właściwość bytu.                                                        | 2  |
| 13. Struktura bytu: akt – możliwość , materia forma                                                      | 2  |
| 14. Struktura bytu: substancja przypadłość, istota i istnienie.                                          | 2  |
| 15. Przyczyny bytu.                                                                                      | 2  |
|                                                                                                          |    |
| Łącznie godzin:                                                                                          | 30 |

## Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

| Kategoria efektu<br>(W, U, K) | <u>Kierunkowe</u><br>efekty uczenia się<br><br>(co ogólnie <i>absolwent po tych studiach</i> będzie wiedział i umiał)        | Opis <u>przedmiotowych</u><br>efektów uczenia się<br><br>(wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt)<br><br>(co konkretnie <i>student po tym przedmiocie</i> będzie wiedział i umiał) | Sposoby <u>weryfikacji</u><br>efektów uczenia się<br><br>(np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy...) |
|-------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| TMA_W02                       | wykazuje pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej filozofii i prawa kanonicznego wobec teologii         | student zna podstawowe terminy związane z metafizyką, w ujęciu problemowo-systemowym, jak i uwzględniając ich rozwój historyczno-filozoficzny; rozumie jej tożsamość i naukową autonomię (zajęcia 1-15)                                                                                                     | Egzamin pisemny                                                                                                                                                                                     |
| TMA_W12                       | omawia wybrane koncepcje człowieka i świata w ich rozwoju na przestrzeni wieków                                              | posiada umiejętność posługiwania się terminologią w rozwiązywaniu podstawowych kwestii spornych, dotyczących problemów metafizycznych (zajęcia 1-15)                                                                                                                                                        | Egzamin pisemny                                                                                                                                                                                     |
| TMA_W13                       | podaje przykłady powiązania treści teologicznych z innymi dziedzinami nauki; rozumie zasady ochrony własności intelektualnej | potrafi kompetentnie korzystać z terminologii i zna zagadnienia poruszane w ramach metafizyk (zajęcia 1-15)                                                                                                                                                                                                 | Egzamin pisemny                                                                                                                                                                                     |
| TMA_U25                       | wykazuje umiejętności badawcze w zakresie nauk humanistycznych, społecznych i prawnych w powiązaniu z teologią               | ocenia wartość propozycji z zakresu metafizyki pod kątem ich skutków prakseologicznych i znaczenia dla rozumienia zagadnień z zakresu innych nauk (zajęcia 1-15)                                                                                                                                            | Egzamin pisemny                                                                                                                                                                                     |

## Metody dydaktyczne

*(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)*

|   |                                  |
|---|----------------------------------|
| 1 | Wykład informacyjny              |
| 2 | Wykład konwersacyjny             |
| 3 | Interpretacja tekstów źródłowych |

## Opis nakładu pracy studenta w ECTS

| Kontakt z prowadzącym | Aktywność                                                             | Liczba godzin | Razem liczba godzin / ECTS |
|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------|---------------|----------------------------|
| bezpośredni           | udział w zajęciach                                                    | 30/1          | 30                         |
|                       | udział w zaliczeniach poza zajęciami                                  |               |                            |
|                       | udział w konsultacjach                                                |               |                            |
| praca własna          | przygotowanie do zajęć (czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...)    | 15/1          | 30                         |
|                       | przygotowanie do zaliczenia (np. czytanie, prezentacja, projekt, ...) | 15/1          |                            |

## Kryteria oceny końcowej

*(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)*

Efekty uczenia się i umiejętności są weryfikowane aktywnością na zajęciach i egzaminem końcowym. Można mieć co semestrze 3 nieusprawiedliwione nieobecności.

Ocena 5: student potrafi wykorzystywać zdobyte pojęcia i wiedzę filozoficzną dla oceny różnych współczesnych problemów.

Ocena 4: student wykazuje się dobrym opanowaniem materiału. Zna i rozumie omawiane zagadnienia, potrafi przedstawić zasadnicze problemy metafizyki, z uwzględnieniem, historyczno-filozoficznego kontekstu powstania i przedstawić ich rozwój.

Ocena 3: student poprawnie wykorzystuje podstawowe terminy i przedstawia podstawowe zagadnienia metafizyczne w ujęciu historycznym

Ocena 2: student nie zna podstawowych terminów i systematyzacji

## Literatura obowiązkowa

|   |                                                                          |
|---|--------------------------------------------------------------------------|
| 1 | M. A. Krąpiec, Metafizyka, Lublin 1966                                   |
| 2 | E. Morawiec, Podstawowe zagadnienia metafizyki klasycznej, Warszawa 1998 |
| 3 | S. Świeżawski, Byt. Zagadnienia metafizyki tomistycznej, Kraków 1999     |

## Literatura uzupełniająca

|   |                                                                                                                    |
|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | M. Gogacz, Elementarz metafizyki, Warszawa 1998                                                                    |
| 2 | Przewodnik po metafizyce, red. S. T. Kołodziejczyk, Kraków 2011                                                    |
| 3 | A. Siemianowski, O potrzebie i możliwości nowej metafizyki, Poznańskie Studia Teologiczne, t. 20, 2006, s. 257-293 |

**\* lista rodzajów zajęć**

- ☐ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- ☐ wykład kierunkowy
- ☐ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe  
*(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)*
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)  
*(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)*